

Latweeschu Awises.

Nr. 12. Zettortdeenâ 21mâ Merza 1835.

Jaunas sinnaſ.

No Peterburgſ. Tiſ labb tee ſaldati, ka arri tee zitti laudiſ, kaſ no Latweeſchu tautas buhdami ſcheit dſihwo, no wiſſaſ firdeſ wehlejaſ, ka teem buhtu dwehſeleſ ganſ, kaſ mah-tes wallođa tohſ ar Deewa wahrdu eepreezinatu un uſ pateſiſbaſ zeltu ſtubbinatu. Muſſu zee-nigſ Keiſerſ un ſchehligſ Semmeſ-tehwſ irr ee-ſchehlojeſ pahr muſſu brahſteem, muſſu Latweeſchu tiſzibaſ beedreem, un irr pawehlejiſ, ka Peterburgſ pilſatâ taptu Latweeſchu Diviſioneſ-mahzitaiſ eezeltſ, tã, kã patſ Keiſerſ winnam pahrtiſſchanu dohd. Tã nu 24tã Webruar taſ Deewa wahrda mahzekliſ, Johann Wilhelm Anieriem, no zeeniga General-Superintenden-ta Dr. Reinbott tappe Anneſ baſniſã ee-ſwehtitſ, par pirnu Diviſioneſ-mahzitaju, un 8tã Merz, ſchiſ jaunaiſ mahzitaiſ kluë ſawai Latweeſchu draudſei tanni baſniſã ta pirna Ra-detnoi-Korpua (Kadetten-Korpſ) peeweſtſ, no ta Wirſſ-Konſiſtorialrahta, von Rühl, prah-weſta un mahzitaja Marienburgê, Widjemmê. Nr kriſtigãſ mihleſtiſbaſ wahrdeem, kaſ no firdeſ nahkdami, pee firdeſ gahje, ſchiſ zeenigſ mah-zitaiſ uſrunnaja to jaunu ſtrahdneeku ta Deewa wiſna = kalna. Peterburgſ augſtaſ baſniſãſ-teeſaſ preeſſchneekeem un lohzekeem, un daudſ zitteem kaſ tur bija fanahfuſchi, ne ween Latweeſchu ſaldateem un eedſihwotajeem, tur bij ko klau-fiteeſ un pee firdeſ neim! Ne uſ aſmini kritte ta Deewa ſehkla; wiſſuwairak pee teem, kaſ Ma-rienburgſ kirſpehlê bija kriſtiti un peeweſſi tap-puſchi. Nr preeka pilnu firidi, taſ jaunaiſ Latweeſchu mahzitaiſ ſawu draudſi uſrunnaja. Glawehtſ effi tu Kungſ un Debbefu Tehwſ, kaſ tu tiſ ſchehligu firidi un mihligu prahtu muſſu Semmeſ-tehwam allaſch dohdi. Wiſſch gahda par teem, ko tu tam effi dewiſ ar tehwiſſchu prahtu. Dohd wiſſeem, un ihpaſchi mumſ Latweeſcheem

to ſkaidri aſſiht, kã ar meeſ' un dwehſeli Latweeſchu tauta winnam kalpodama, eeſpehtu patiſſchanu un ir turpliſſkam ſchehlaſtibu atraſt pee wiſna, muſſu augſtiſzeenita un mihla Keiſera un Kunga!
W. P.

Kahdeſ Latweeſchu ſemmeſ-wihreſ at-wehl ſaweem wallođaſ = un ziltſ = brahſteem ſchahſ ſinnaſ no dab-baſ = un gaifa-leetahm.

(Statteeſ Nr. 11.)

Peekta nodalla.

Par uhdeneſ leetahm gaifa.

Lai nu — mihli laſſitaji, — arr apraugam zittaſ leetaſ, kaſ mumſ leclu labbumu un pree-ku kaſtrã gadſkahtã ſagahda.

Kad kaſtãſ waſſoraſ deenãſ ſaule gauſchi ſpeeſch, tad wiſſ twihkſt un ſlahpſt un naſtiſ raffa ſuhd. Woi tad juhſ ne wehlateeſ, „ſaut jell Deeweſ leetueſ dohtu!“ Ak, kã juhſu firdeſ tad atſpirgſt, kad Deeweſ juhſu luhgſchanu pa-klauſa! — Woi daſchkaht arr ne wehleet miġlu jeb raffu, no ka taſ zerrejeet laukeem un lauku-angkeem kaſhdu labbumu? Bet kad nu waſſara uſ gallu dohdahſ, wiſſaſ lappãſ jau nobirru-ſchaſ un juhſ ſawuſ lauka-darbuſ effeet paſtrah-dajuſchi, tad juhſ wehlejeet, „ſaut jell ſeema drihſ nahktu!“ Ka jauſi tad iſſkattahſ, kad ſneega pahrlaſ kriht un kohki ka ar jauneem ſee-deem tohp apklahti. Kaſ tad par weeglu brauk-ſchanu ar kammanahm, kad uppeſ aiſſaſſi; tad taiſni, jo taiſni, warram braukt, jeb luſteſ deht uſ leddu ſiideht. Tad warram eetikt wiſſoſ meſchdoſ un purwoſ un maſku pahrdſiht un wiſ-ſaſ ſchahdaſ waijadſibaſ padarriht, lai pee waſſaraſ-darbeem ne buhtu kaweſchana.

Kad nu mehſ daudſkaht redſam un arr ſin-nam, kaſhdu labbumu ſchahſ leetaſ atneſſ, tad

arr irr tohti wajjabfigs, ka mehš schahš leetas apluhfojam, kas tahš irr, un no ka tahš zeltahš? Tadeht es jums schè ar ihseem wahrdeem kahdas sinnaš par schahm dabbaš = leetahm dohschu.

1) Juhs jau daudskahrt paschi buhseet redsejuschi, kad brihnum daudš twaiki no uhdens un semnes pahr plawahm zeltahš, kas ka baltas uhdens wilnaš isškattahš un fawa smagguma deht ne spehj augschâ kahpt. Tee brihscham wissu gaisu pahnemur un irr ka kahds padebvesš. Kad taš augsch = gaisš arween filts paleek, tad schee pee semnes kriht, bet kad augschgaisš wehšš tohp, tad augschâ dohdahš un par padebbescheem tohp. Scho mehš sauzam „miglu.“

2) Bet kad nu miglaš grubtumi us augschu dewufchees un no wehja schurp un turp dsihti tohp, tad jo smaggi paleek, ka tee mums no tahlenes brihnum beest isškattahš. Gaisâ gaudš twaiki scheem peekerrahš, kamehr tad us semmi kriht.

Wehisch arween tohs twaikus naktis un deenas no flapjuma us augschu gaisâ dsenn, tad tee sadohdahš un par lahsehm nokriht un krihtohht wehl zittas lahses lihds norauj un muhsu druwahš un dahrsus apflazzina. Bet kad gaddahš stiprš wehisch, kas grubtas un smaggaš lahses dsenn, tad gan daschurcij lauka fawu darbu atstahjam un meklejam pawehni. Wehl wisswairak no juhraš un uppehm daudš twaiki uskahpj un leelds padebbeschdš krahjahš, ko wehisch wissahm pasaules mallahm isdalla, tohs semnei un winnaš eedsihwotajeem par labbu nowehledamš. Kad tas tâ noteek, tad mehš fakkam „leetus lihst.“

3) Kad waffarâ filts gaisš irr, bet us wafkaru un par nakti wehsaks tohp, tad tee twaiki no filtas semnes isseen urr uskahpj, bet smaggaki tappuschki nokriht us wisseem augleem un kohkeem, tohs stiprinadami nahkofschas deenas karstumu iszeest. Tapatt tee arri isšwihsst no paschahm pukkehun un no pascheem kohkeem pee ka rihta-gaismâ tohs redsam mirdsoht, un tad mehš to sauzam „raffu.“ Bet kad wehisch schihs raff

fas lahfites aisdseem, wirms tahš nokriht, tad nahkofschâ deenâ leetus lihst.

4) Bet kad nu schi raffa aufstâ gaisâ us laukeem un pee kohkeem peesalst, tad tas irr „farma.“

5) Kad daschkahrt tahš uhdens lahfites aufstâ gaisâ fasalst, tâ kâ leddus tohp, tad tee nokriht un krihtohht wehl zittas lahses peekerrahš un peesalst. Jo wairak peelihp, jo paleek leelakas, un jo smaggaki kriht skahdes darridami. To mehš sauzam „kruffu.“ — Kruffas padebbesš irr strihpains un sils un jau no tahlenes to warr redseht. Kruffa daudsfreij waffarâ ar pehrfonu nahk, un wehsu gaisu atnesš.

6) Kad wehsa padebbescha twaikâ fasalst eekam par lahsehm palikkuschki, tad tee sadewufchees weegli nokriht un mehš to sauzam „sneegu.“

Woi prohteet, mihsli lassitaji, ka schahš leetas wissas jums par labbu no ta schehliga Deewa peeschkirtas? Woi juhs gan no weenas warreet fazzihst, ka ta welti no Deewa effoht stahdita? Nè, to gan ne fazziseet. Nu tad ne esseet pahrgudri, kad jums daschkahrt schahds jeb tahds gaisš ne patihk. Updohmaject, ka Deewš, kas wissu pasauli ar gudribu sinn waldiht, arri fawus padebbeschus walda pehz fawa neisidibbinajama padohma. Tâpehz ne mahzajt winnu, bet leezeet Deewam waldiht! —

(Turplikam wairak.)

~ Kahds wahrds no wella darbeem.

Kas schenki eet, eet wella skohlâ, jo schenki tas welns fawus brihnuma darbus pasrahda. Deewa dehlš darra: ka aqli redš, kurli dsird un mehmi runna, bet ko darra welns schenki? Prohti: ka tee kas redsfigi, tohp aqli, teem kam irr auhs dsirdeht, tohp kurli, un kam irr mehle runnaht, tohp mehmi, un kam irr kahjas eet, tohp klibbi, tâ, kâ tee straipuledami us mahjahm welkashš, kaut teem arri eedameem us schenki, kahjas bij weeglas pee eeschanas.

W. P.

— P a f a k k a.

I.

Tur sablu pilnâ gannibâ,
Lezz aitas pilnâ lihgsribâ:
Tur ehd un pilda wehderu,
Drihs aismirdamas deweju.

2.

Det kur jau maise baggata,
Tur zettahs drihs nemeeriba;
Ikkatris sewi uspuhschahs,
Jo laime irr, jo kahrojahs.

3.

Tâ schè pee aitam notikka,
Kas lihds schin meerâ dshwoja;
Jo sunni tahm par deen' un nakt',
Turr tizzigi arweenu wakt'.

4.

Ur nemeeru schahs kurneja,
Pahr to, ka sunni waldija,
Un daschahrt winnahm aistleedse,
Tur eet, kur drihs teek nelaimè.

5.

To winnas nemas atsinne;
Det kleebs: „ak pohsta dsintene!
Schee schurfas! muhsu waldneckii
No wilkeem buhtu rijami!“

6.

Kab schahs aismeen tâ uspuhtahs,
Tad itt peepeschi rahdijahs,
Wilks, waidneeks leelâ breefribâ,
Un schahm usbrucke gannibâ.

7.

„Wai Kranz! un Dufsi! brahli juhs!
Jel steidsetees un glahbeet muhs!
Ja juhs ne glahbsret, tad naw mumâ,
Schai brihdi nelahds patwehrumâ.“

8.

Tad sunni spehâ drohschibâ,
Usbrucke willam muggurâ;
To fapleshdami aistreeze.
Tè nohst bij wiffa nelaimè.

9.

Nu pirmreis aitas atsinna,
Ra effoht leela laimiba,
Sem waldischanas dshwoht ween,
Un rahmi klausht katru deen.

IO.

Leez wehrâ draugs scho mahzibu,
Kas tew warr eedoht gudribu:
Kad gribbi dshwoht meerigi,
Tad klausl kungeem laipnigi.
Ne tohpi lepniâ pretti jel;
Jo winni, kad kas dumpi zett,
Tew appaksch saweem spahrneem leek,
Kâ launums tewi ne aisteek.

II.

Juhs behrni, to arr atffahrsteet
Un wezzakeem jel paklauset;
Jo winni pahr jumâ ruhpes turr,
Ka juhs ne aismenn launums kur.

Tanni 12tâ Dezember 1834.

N. Leitan.

Teefas fluddinafchana s.

Us pawehleschanu tahs Reiserifkas Majesteetes,
ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsts ic. ic. ic.,
tohp no Postendes pagasta teefas wiffi tee, kurreem
kabda dalka pee tahs atfahstas mantas ta scheid no-
mirruscha un scheid peerakfita walkineeka. Dabbahku
Mikkela buhtu, usazinati, lai ar sawahm taifinahm
prassischannahm 2 mehneschu starpâ pee schihs pagasta
teefas peeteizahs, jo pehz schi termina neweens wairâ
ne taps pecnemts.

Postendes pagasta teefa, 27tâ Webruar 1835. I

(T. S.) † † † Kaschozneeku Frits, pagasta wezzakais.
J. Dettloff, pagasta teefas srihweris.

* * *

Us pawehleschanu tahs Reiserifkas Majesteetes,
ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsts ic. ic. ic.,
tohp no Krohna muishas Kloster Aispettes pagasta
teefas pasluddinahts: ka ta Krohna Walteku muishas
mohderechana, un tas tur peederrigis Pyparschu un
Pillek frohgâ, taps no Jahneem schâ 1835ta gabda
lihds Jahneem 1836 us nohmu isdohti, un ta isfolli-
schana us ztru un 3schu April s. g. nolikta; wiffi tee,
kurri tahs augscham pecminnetas weetas gribbetu us-
nemt, tohp usazinati, sew tannis noliktâs deenâs,
pee schihs pagasta teefas peeteiktees. Tahs skaidra-
kas sinnas warrehs tannis isfollichanas deenâs dab-
buht sinnaht.

Wassis, imâ Merz 1835. 2

(T. S.) Uns Lohm, pagasta wezzakais.
(Nr. 31.) Grening, gagasta teefas srihweris.

Uß pawehleschanu tahs Keiserikas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walts ic. ic. ic., tohp no Dunalkes un Sallenes pagasta teefas wiffi tee, kam taisnos prassifchanas pee ta Dunalkes fainneeka Sanderu Janna buhtu, kas sawas mahjas magashnes un zittu parradu dehl atdewie, usfaukti, few 8 neddelu starpâ pee schahs pagasta teefas peeteiltees, zittadi neweens wairs ne taps peenemts.

Dunalkes un Sallenes pagasta teefa, tanni 5tâ Merz 1835. 2

††† Rudsemneeku Jannis, pagasta wezzakais. (Nr. 9.) E. F. Günther, pagasta teefas ffrihweris.

* * *

No Baußas pagasta teefas, tohp wiffi tee, kurreem kahdas toifnas prassifchanas woi meklefchanas, pee tahs atstahdas mantas ta nomirruscha, Baußas pilsmuischas plohsia frohgera Johann Graubing buhtu, no Baußas pagasta teefas usaizinati, lai libds 2tru Mai f. g. scheid peeteizahs, un sagaida ko teefa pehz liffkumeem spreedihß, jo pehz schi termina neweens wairs ne taps dsirdehts. To buhs wehrâ nemt!

Baußas pagasta teefa, 2trâ Merz 1835. 2

(Z. C.) ††† Jacob Klavin, peesehdetaje. (Nr. 66.) F. Leh, pagasta teefas ffrihweris.

Wiffas lauku un pilsatu pollizeies = teefas, appaksch furrahm kahdi zilweki dsihwo, kas 8tâ rewisionê pee Edohles pagasta peerakstiti, tohp lubatas, tahduß, no appakschrakstitas deenas 4 neddelu starpâ scheidan atsuhtht, ar to peekohdinaschanu, ka teem libds ar sawahm frohna makfaschanahm sawus zittus darbus bes uskaweschanas schê irr japeepild.

Eдохles pagasta teefa, 16tâ Merz 1835. 3

Ehrmann Nahtin, pagasta wezzakais. (Nr. 20.) C. Arnoldy, pagasta teefas ffrihweris.

Zitta flubdinafchana.

Zee flauzami lohpi Sohdu muischâ un tas tur peeberrigß Lakajies frohgß, taps no Jahneem scha 1835ta gabda us nohmu isdohti, un ta isfohlifchana taps 22trâ un 29tâ Merz f. g. pee Sohdu muischas pagasta teefas noturreta. 2

* * *

Za kahds sinnatu, fur tas kalleju sellis Otto Feierabing, kas Janwar mehnesi f. g. Wolgundes muischu atstahjis, palizzis, jeb fur winnam taggad irr mahjuweeta, tad Wolgundes muischas waldischana tohs luhds, tai par tam sinnu doht.

Naudas, labbibas un prezzu tirgus us plazzi. Nihgê tanni Iitâ Merza 1835.

	Sudraba			Sudraba	
	naudâ.	Rb. Rp.		naudâ.	Rb. Rp.
3 rubli 60 $\frac{1}{2}$ Kap. papihru naudas gelbeja	1	—	I pohds kannepu tappe makfahts ar	—	70
5 — papihru naudas	1	38	I — linnu labbakas surtes — —	3	20
I jauns dahlberis	1	32	I — — flittakas surtes — —	2	90
I puhrs rudsu tappe makfahts ar	1	45	I — tabaka	1	20
I — kweeschu	1	80	I — dselses	—	65
I — meeschu	1	25	I — fweesta	2	50
I — meeschu = putrainu — —	2	—	I muzza filku, preeschu muzzâ — —	4	25
I — ausu	—	85	I — — wihfschnu muzzâ — —	4	50
I — kweeschu = miltu	2	20	I — farkanas fahls	6	—
I — bihbeletu rudsu = miltu — —	2	—	I — rupjas leddainas fahls — —	5	—
I — rupju rudsu = miltu — —	1	50	I — rupjas baltaß fahls — —	4	25
I — sirnu	1	50	I — smalkas fahls	3	90
I — linnu = sehklas	3	25	50 graschi irr warra jeb papihres rublis un		
I — kannepu = sehklas	1	50	warra nauda stahw ar papihres naudu weenâ		
I — kimmenu	5	—	makfa.		

B r i e f e h t.

No juhrmallas-gubernementu augstas waldischanas puffed: Hofrath von Braunschweig, grahm. pahrluhkotais.